

Brister i motiveringen till en skattemyndighets beslut

I en anmälan till JO anförde AA i huvudsak följande. En bouppteckning efter hans mor lämnades in till Skattemyndigheten i Malmö den 20 december 2001. Myndigheten beslutade i ärendet först den 22 maj 2002. I dödsboet ingick ett gåvobrev som hade godkänts och registrerats av Skattemyndigheten i Göteborg 1992. Gåvoskatt har också erlagts i enlighet med beslut av nämnda myndighet. Trots detta fann Skattemyndigheten i Malmö att gåvobrevet inte uppfyllde de formkrav som finns för gåva av bostadsrätter, varför någon gåva enligt myndigheten aldrig hade fullbordats. Myndigheten borde i sitt beslut ha upplyst honom om vilka formkrav som inte var uppfyllda.

Skattemyndigheten anmodades att yttra sig över det som AA framfört i sin anmälan. I sitt remissvar anförde skattemyndigheten den 17 oktober 2002, genom regionskattechefen BB, bl.a. följande.

Gåvobrevet och beslutet om arvsskatten

Handläggaren av bouppteckningsärendet, CC, granskade utformningen av gåvobrevet och kom fram till att gåvobrevet uppenbart inte uppfyllde de formella kraven för gåva av en bostadsrätt. Det är beklagligt att detta faktum hade förbisetts vid behandlingen av gåvodeklarationen vid den dåvarande Skattemyndigheten i Göteborgs och Bohus län. Under utredningen av bouppteckningsärendet har CC varit i kontakt med Skattemyndigheten i Göteborg och man kommer där att ompröva det tidigare beslutet under förutsättning att en sådan åtgärd ryms inom 27 § förvaltningslagen; dvs. "... utan att det blir till nackdel för någon enskild part". Är en sådan omprövning inte möjlig kan AA själv överklaga beslutet om gåvoskatt, eftersom det inte gått tre år sedan det meddelades.

Beslutet är kortfattat; något som ligger i linje med myndighetens strävan att förenkla hanteringen och att förkorta handläggningstiderna. Eftersom CC under hand hade haft flera kontakter med ingivaren Fonus ansåg han att beslutet kunde motiveras bara med upplysningen att gåvobrevet inte "uppfyller de formkrav som finns för gåva av bostadsrätter".

AA kommenterade skattemyndighetens remissvar. Han bifogade ett beslut av Skattemyndigheten i Göteborg den 23 oktober 2002. I beslutet omprövade myndigheten ett tidigare beslut om gåvoskatt. Detta medförde att erlagd skatt jämte ränta skulle återbetalas till honom.

I sitt beslut den 26 november 2003 konstaterade *JO Lundin* i bedömningsdelen inledningsvis att JO normalt inte uttalar sig om myndigheternas ställningstaganden i de sakfrågor som myndigheterna har att avgöra och att hon därför inte hade för avsikt att uttala sig om skattemyndighetens ställningstagande i frågan om gåvobrevet och dess giltighet. Därefter anförde hon – i den del av beslutet som återges här – följande.

Motiveringen av beslutet

Skattemyndighetens motivering har, i den del som är aktuell här, följande lydelse:

Skattemyndigheten anser inte att gåvobrevet, daterat den 19 november 1992, uppfyller de formkrav som finns för gåva av bostadsrätter. Någon gåva har således aldrig skett och därför kan inte dödsboet anses ha någon skuld till AA.

Enligt 20 § första stycket förvaltningslagen (1986:223) skall, med vissa här inte aktuella undantag, ett beslut genom vilket en myndighet avgör ett ärende innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Denna föreskrift innebär att myndigheterna skall utforma sina beslut på ett sådant sätt att den enskilde kan förstå vilka motiv som ligger till grund för myndighetens ställningstagande. Ett grundläggande krav är att myndigheterna i sina beslut anger vilka föreskrifter som de har tillämpat. Detta kan ske genom att myndigheten anger numret på de paragrafer som är tillämpliga och författningarnas namn och nummer i den författningssamling där de har kungjorts. Oftast är dock detta inte tillräckligt. Myndigheten måste normalt också redogöra för innehållet i föreskriften och förklara vilken betydelse den har för bedömningen av ärendet.

Det är med hänsyn till den enskildes rättssäkerhet viktigt att myndigheterna utformar sina beslut på ett sådant sätt att den enskilde kan förstå hur myndigheten har resonerat. Först om den enskilde förstår beslutet kan ju han eller hon ta ställning till om detta bör överklagas. Det är också viktigt med hänsyn till allmänhetens rätt till insyn i myndigheternas verksamhet. Detta är i sin tur en förutsättning för en öppen och fri diskussion om denna verksamhet.

Jag anser att skattemyndigheten i sitt beslut den 22 maj 2002 inte angav skälen för sitt ställningstagande till gåvobrevets giltighet på ett tillräckligt klart och utförligt sätt. Denna brist avhjälpas inte av det faktum att myndigheten i ett brev till AA en månad senare lämnade en mer utförlig motivering till beslutet. Inte heller har det betydelse att myndigheten under handläggningen informerade Fonus, som gett in bouppteckningen, om bristerna i utformningen av gåvobrevet.